

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๔/๒๕๕๒

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลแขวงนครสวรรค์ส่งคำโต้แย้งของคู่ความว่า พระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลแขวงนครสวรรค์ส่งคำโต้แย้งของ นายสมเกียรติ คงทิม ผู้ร้องคัดค้านในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๓/๒๕๕๒ ที่นางบังอร สกลวิทยานนท์ ในฐานะส่วนตัวและในฐานะประธานกรรมการสุขภาพตำบลช่องแค อำเภอตากถ้ำ จังหวัดนครสวรรค์ ยื่นคำร้องให้ศาลแขวงนครสวรรค์มีคำสั่งให้ นายสมเกียรติ คงทิม พ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขภาพตำบลช่องแค เพราะนายสมเกียรติ คงทิม ได้อุปสมบทที่วัดพุซ่างลัวง เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขภาพตำบลช่องแค ตามพระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) นายสมเกียรติ คงทิม ได้ยื่นคำร้องคัดค้านว่า ผู้ร้องคัดค้านได้อุปสมบทเพื่อแก้บนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ขอให้บิดารอดชีวิตและได้อุปสมบทเป็นระยะเวลาสั้นๆ เพียง ๗ วัน โดยไม่ได้อุปสมบทเป็นเวลานานจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการสุขภาพตำบลช่องแค และหลังจากที่ได้ลาสิกขาแล้ว ก็ได้เข้าร่วมประชุมกับกรรมการสุขภาพโดยไม่มีผู้ใดคัดค้าน ผู้ร้องคัดค้านเห็นว่า มาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ ขอให้ศาลแขวงนครสวรรค์ส่งเรื่องของผู้ร้องคัดค้านให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ศาลแขวงนครสวรรค์จึงส่งความเห็นของผู้ร้องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อเท็จจริงโดยสรุป

๑. นางบังอร สกลวิทยานนท์ ประธานกรรมการสุขภาพตำบลช่องแค อำเภอตากถ้ำ จังหวัดนครสวรรค์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลแขวงนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๓/๒๕๕๒ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ นายสมเกียรติ คงทิม พ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขภาพตำบลช่องแค เพราะขณะดำรงตำแหน่ง นายสมเกียรติ คงทิม ได้อุปสมบท เป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕

๒. นายสมเกียรติ คงทิม ยื่นคำร้องคัดค้านว่า ได้อุปสมบทที่วัดพุซ่างลัวง ๗ วัน เนื่องจากได้บนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอให้บิดาซึ่งถูกคนร้ายใช้อาวุธปืนยิงได้รับบาดเจ็บสาหัสให้รอดชีวิต เมื่อบิดารอดชีวิตมาได้ จึงได้อุปสมบทเป็นการแก้บนเพียงระยะเวลาสั้นๆ ไม่ได้อุปสมบทนานจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการสุขภาพ และไม่ได้ทำให้กิจการของสุขภาพตำบลช่องแคเกิดความเสียหาย

๓. ต่อมานายสมเกียรติ คงทิม ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลแขวงนครสวรรค์รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ได้พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลแขวงนครสวรรค์ส่งคำโต้แย้งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้น ตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

และมาตรา ๖ บัญญัติว่า

“รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้”

เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่ศาลยุติธรรมส่งความเห็นของคู่ความ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยจึงเป็นกรณีที่เข้าบทบัญญัติมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ได้ แม้ต่อมาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมาตรา ๓ (๑) บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ และมาตรา ๒ บัญญัติให้พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งมีผลให้พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นอันยกเลิกตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แต่พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ บัญญัติให้กรรมการสุขาภิบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลนั้นจนกว่าจะครบวาระที่เหลืออยู่เดิมของกรรมการสุขาภิบาลนั้น และในส่วนที่เกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลก็ย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๕ (๔) ว่า ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวชเช่นกัน ดังนั้น ผู้ร้องแม้จะมีฐานะใหม่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบล ก็ยังใช้คุณสมบัติเช่นเดียวกับกรรมการสุขาภิบาลของผู้ร้อง ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีของผู้ร้องมาแต่เดิม จึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องของผู้ร้องต่อไปได้

ประเด็นวินิจฉัยต่อไปว่า พระราชบัญญัติสุขภาพิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ หรือไม่นั้น พระราชบัญญัติสุขภาพิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า

“กรรมการสุขภาพิบาลตามความในมาตรา ๗ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

๑)ล๑

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

๑)ล๑

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๑๘ (๓) บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ (๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๕ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๘ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น”

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ส่วนมาตรา ๓๘ เป็นบทบัญญัติรับรองเสรีภาพของบุคคลในการนับถือศาสนา การปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นการรับรองเสรีภาพของชนชาวไทยทุกคนโดยทัดเทียมกัน การที่มาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสภาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ บัญญัติให้โยงใช้คุณสมบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๑๘ (๓) ระบุให้ผู้เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวชต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการสภาภิบาล ก็มิได้เป็นเหตุให้บุคคลนั้นขาดเสรีภาพในการนับถือศาสนา หรือการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตนไม่ได้แต่อย่างใด นอกจากนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกับข้อจำกัดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ว่าต้องไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๕) และมาตรา ๑๓๓ (๕) ดังนั้น ผู้ร้องซึ่งเป็นกรรมการสภาภิบาล ตำบลช่องแค อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ ย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามที่พระราชบัญญัติสภาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) กำหนดไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสภาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ ให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ